

CHƯƠNG III. DÃY SỐ. CẤP SỐ CỘNG VÀ CẤP SỐ NHÂN

Tiết 37

§1. QUY NẠP TOÁN HỌC

NS: 19/11/2016

I. MỤC ĐÍCH

1. Kiến thức

- Học sinh nắm được nội dung phương pháp quy nạp toán học, Các bước chứng minh bằng quy nạp.

2. Kỹ năng

- Tính toán, chứng minh đẳng thức, bất đẳng thức đơn giản.

3. Tư duy

- Phát triển tư duy lôgic.

4. Thái độ

- Học sinh có thái độ tích cực trong học tập.

II. CHUẨN BỊ

1. Giáo viên

- Soạn bài.

2. Học sinh

- SGK, nháp...

III. PHƯƠNG PHÁP

- Kết hợp các phương pháp: gợi mở, vấn đáp; học tập theo nhóm nhỏ.

IV. TIẾN TRÌNH BÀI GIẢNG

1. Tổ chức

Lớp: 11a6 11a11	Ngày dạy:	Sĩ số:	Vắng:

2. Kiểm tra bài cũ: Kết hợp với bài mới.

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG CỦA GIÁO VIÊN	HOẠT ĐỘNG CỦA HỌC SINH
GV: Với $\forall n \in \mathbb{N}^*$ thì $P(n)$, $Q(n)$ đúng ? Ta dùng phương pháp chứng minh bằng quy nạp: Kiểm tra với $n=1$? Giả sử (1) đúng với $n=k \geq 1 \Leftrightarrow ?$ (2) Ta phải chứng minh (1) đúng với $n=k+1 \Leftrightarrow ?$ (3)	I. PHƯƠNG PHÁP QUY NẠP TOÁN HỌC Hoạt động 1. Xét các mệnh đề chứa biến $P(n): "3^n < n+100"; Q(n): "2^n > n", n \in \mathbb{N}^*$ HS: Kiểm tra $P(n)$ và $Q(n)$ khi $n=1,2,3,4,5,6$. *) Các bước chứng minh bằng quy nạp toán học: B_1: Kiểm tra mệnh đề đúng với $n=1$ B_2: Giả thiết mệnh đề đúng với $n=k \geq 1$ (giả thiết quy nạp). Đi chứng minh mệnh đề đúng với $n=k+1$. II. VÍ DỤ ÁP DỤNG Ví dụ 1. Cmr: $\forall n \in \mathbb{N}^*$ thì: $1+3+5+\dots+(2n-1)=n^2$ (1) HS: Trả lời. HS: Cm (3) đúng. Thật vậy, ta có $1+3+5+\dots+(2k+1)$ $= 1+3+5+\dots+(2k-1)+(2k+1)$

Gợi ý:

Kiểm tra với $n=1$?

Giả sử (1) đúng với $n=k \geq 1 \Leftrightarrow ?$ (2)

Ta phải chứng minh (1) đúng với $n=k+1 \Leftrightarrow ?$ (3)

Gợi ý:

Đặt $A_n = n^3 - n$

$n=1 \Rightarrow A_1=0$ chia hết cho 3.

Giả sử (1) đúng với $n=k$, tức là: $k^3 - k$ chia hết cho 3 (2).

Ta sẽ chứng minh (1) đúng với $n=k+1$, tức là:

$A_{k+1} = (k+1)^3 - (k+1)$ chia hết cho 3

Thật vậy:

$A_{k+1} = k^3 + 3k^2 + 3k + 1 - k - 1 = (k^3 - k) + 3(k^2 + k)$

Dễ thấy A_{k+1} chia hết cho 3. Đpcm

Lưu ý: Nếu bài toán chứng minh mệnh đề đúng với $n \geq p$

B_1 : Kiểm tra mệnh đề đúng với $n=p$

B_2 : Giả thiết mệnh đề đúng với $n=k \geq p$ (giả thiết quy nạp).

Ta đi chứng minh mệnh đề đúng với $n=k+1$.

4. Củng cố:

Nội dung phương pháp chứng minh bằng quy nạp.

Bài tập :CMR $\forall n \in \mathbb{N}^*$, ta luôn có:

$$a. \quad 1.2 + 2.3 + \dots + n(n+1) = \frac{n(n+1)(n+2)}{3} \quad (1)$$

$$b. \quad 1^3 + 2^3 + 3^3 + \dots + n^3 = \frac{n^2(n+1)^2}{4}$$

5. Hướng dẫn về nhà.

Làm bài tập 1,2,3,4,5 sgk-82.

$$= k^2 + 2k + 1 = (k+1)^2 \Rightarrow \text{đpcm}$$

Vậy (1) đúng với mọi $n \in \mathbb{N}^*$

Hoạt động 2. Cmr: $n \in \mathbb{N}^*$ thì:

$$1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2} \quad (1)$$

HS: Thảo luận chứng minh.

Giải

+ Với $n = 1$ ta có VT = 1 = VP $\Rightarrow$ (1) đúng với $n = 1$.

+ Giả sử (1) đúng với $n = k$ ($k \geq 1$)

Ta phải chứng minh (1) đúng với $n = k + 1$

Nghĩa là ta phải chứng minh

$$1 + 2 + 3 + \dots + (k+1) = \frac{(k+1)(k+2)}{2}$$

Thật vậy, ta có

$$VT = 1 + 2 + 3 + \dots + k + (k+1)$$

$$= \frac{k(k+1)}{2} + (k+1) = \frac{(k+1)(k+2)}{2} = VP$$

Vậy (1) đúng với mọi $n \in \mathbb{N}^*$

Ví dụ 2. Cmr: $n \in \mathbb{N}^*$ thì chia hết cho 3.

HS: Tham gia trả lời các câu hỏi để tìm kết quả bài toán.

Hoạt động 3. sgk-82

HS: Thảo luận.

Tiết 38

LUYỆN TẬP

NS:22/11/2016

I. MỤC ĐÍCH

1. Kiến thức

2. Kỹ năng

3. Tư duy

4. Thái độ

II. CHUẨN BỊ

1. Giáo viên

2. Học sinh

III. PHƯƠNG PHÁP

IV. TIẾN TRÌNH BÀI GIẢNG

1. Tổ chức

Lớp 11a6 11a11	Ngày dạy:	Sĩ số:	Vắng:

2. Kiểm tra bài cũ: Kết hợp với bài mới.

3. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG CỦA GIÁO VIÊN	HOẠT ĐỘNG CỦA HỌC SINH
Gợi ý: Kiểm tra với $n=1$? Giả sử (1) đúng với $n=k \geq 1 \Leftrightarrow ?$ (2) Ta phải chứng minh (1) đúng với $n=k+1 \Leftrightarrow ?$ (3) GV: Lưu ý chứng minh (3) Kiểm tra với $n=1$? Giả sử (1) đúng với $n=k \geq 1 \Leftrightarrow ?$ (2) Ta phải cm (1) đúng với $n=k+1 \Leftrightarrow ?$ (3) Kiểm tra với $n=1$? Giả sử (1) đúng với $n=k \geq 1 \Leftrightarrow ?$ (2) Ta phải chứng minh (1) đúng với $n=k+1 \Leftrightarrow ?$ (3)	Bài tập 1. sgk-82. a) HS: Thảo luận giải. b) HS: Thảo luận giải. c) HS: Thảo luận giải. B1: $n = 1 : VT = 1^2 = 1, VP = \frac{1.2.3}{6} = 1$ Vậy đẳng thức đúng với $n = 1$. B2: Giả thiết đẳng thức đúng với một số tự nhiên bất kỳ $n = k \geq 1$, tức là: $1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + k^2 = \frac{k(k+1)(2k+1)}{6}$ Ta chứng minh : $1^2 + 2^2 + \dots + k^2 + (k+1)^2 =$ $= \frac{(k+1)(k+2)(2k+3)}{6}$

Gợi ý:

Đặt $A_n = n^3 + 3n^2 + 5n$

$n=1 \Rightarrow A_1=9$ chia hết cho 3.

Giả sử (1) đúng với $n=k$, tức là:

$A_k = k^3 + 3k^2 + 5k$ chia hết cho 3 (2).

Ta sẽ chứng minh (1) đúng với $n=k+1$, tức là:

$A_{k+1} = (k+1)^3 + 3(k+1)^2 + 5(k+1)$ chia hết cho 3

(3)

Gợi ý:

Kiểm tra với $n=1$?

Giả sử (1) đúng với $n=k \geq 1 \Leftrightarrow ?$ (2)

Ta phải chứng minh (1) đúng với $n=k+1 \Leftrightarrow ?$

(3)

Gợi ý:

Kiểm tra với $n=1$?

Giả sử (1) đúng với $n=k \geq 1 \Leftrightarrow ?$ (2)

Ta phải chứng minh (1) đúng với $n=k+1 \Leftrightarrow ?$

(3)

a) Gọi HS tính S_1, S_2 và S_3 ?

b) Từ câu a), hãy dự đoán CT tổng quát S_n ?

Chứng minh Ct đó bằng PP qui nạp

+ $n=1 \rightarrow S_1$?

+ GS (1) đúng với $n=k \geq 1$, tức là ta có điều gì ?

C/m (1) đúng với $n=k+1$, tức là chứng minh điều gì ?

Bài 2. sgk-82.

a)

HS: Thảo luận giải.

HS: Chứng minh (3) đúng.

Đặt $u_n = n^3 + 3n^2 + 5n$

+ $n=1: u_1 = 9:3$

+ GS

$k \geq 1, ta\ c\ a\ u_k = k^3 + 3k^2 + 5k :3$

Ta c/m $u_{k+1} :3$

Thật vậy

$$u_{k+1} = [u_k + 3k^2 + 3k + 3] :3$$

Vậy $u_n :3$ với mọi $n \in \mathbb{N}^*$

b)HS: Thảo luận giải.

Bài 2b) Đặt $u_n = 4^n + 15n - 1$

+ $n=1: u_{11} = 18:9$

+ GS: $k \geq 1, u_k = 4^k + 15k - 1 :9$

Ta c/m $u_{k+1} :9$

Thật vậy,

$$u_{k+1} = [4u_k - 9 \cdot 5k - 2] :9$$

Vậy $u_n :9$ với mọi $n \in \mathbb{N}^*$

c)HS: Thảo luận giải.

$$a) S_1 = \frac{1}{1 \cdot 2} = \frac{1}{2}$$

$$S_2 = \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} = \frac{2}{3}$$

$$S_3 = \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} = \frac{3}{4}$$

$$b) S_n = \frac{n}{n+1} \quad (1)$$

+ $n=1 S_1 = \frac{1}{2} = \frac{1}{1+1}$. Vậy (1) đúng

+ GS $k \geq 1, S_k = \frac{1}{k+1}$